

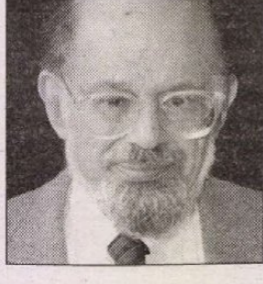
Ginsberg szerencséje

EÖRSI ISTVÁN

Slogan

*Join the Magyar-
American Club for*

Antifascist Dishwashing

9/27/93

Allen

for

István

Amikor Allen Ginsberg meghalt, 1997 áprilisában, a Kossuth rádió a legobszcurabb költőnek, a jóléti társadalom elleniségének elmúlásáról adott hírt. A Népszabadság cikkírója, Ferencz Győző pedig gyászsoraiban kifejezte azt a meggyőződését, hogy az *Üvöltés* (1956) és a *Kaddis* (1959) óta Ginsberg nemigen írt jelentős verset.

A beatláadások elapadása és a társadalmi utópiák kimúlása után, az eszmorientált kort leváltó pénzorientált konzolidációk légkörében egy olyan szabadságvulkán, amilyen Allen Ginsberg volt, még a kultúra kifinomult munkásaitól sem várhat kedvező megítélést. Noha élete végéig újból és újból produkált nemcsak jó, hanem nagy verseket, és még halottas ágyán írott utolsó költeménye is remekmű, a kulturált polgári érzület, amely saját kertjét óhajtja művelni a yuppie-k által még meg nem szállt terepen, viszolyogva fordul el az olyan költői pátosztól, amelynek csak azért is „a Minden kellett”, és ennél nem adta alább.

Szerencsésnek mondható az olyan ember, aki fiatal korában egy megvetett kisebbség tagjaként megaláztatásokat él át, feltéve, hogy nem rokkann bele. Az ilyen emberben érzékenység fejlődhet ki minden elnyomott kisebbség, és általában minden igazságtalanság iránt. Amikor Ginsberg beleszeretett – mint később kiderült, életre szólóan – Peter Orlovskyba, nagy válságba került, elment a Berkeley Medical School egyik pszichoanalitikusához, és megkérdezte tőle, hogy ne legyen-e mégis inkább heteroszexuális. Ugyanis a negyvenes-ötvenes évek Amerikájában a homoszexualitás még gyalázatnak számított. Ezt a választ kapta: „Miért nem csinálja azt, amit akar? Mit akar voltaképpen?” Ginsberg ezt felelte: „Nos, igazából egy lakást szeretnék a Montgomery Streeten, aztán faképnél hagynám a munkahelyemet, és ott élnék Peterrel és verseket írnék.” A doktor ezt felelte: „És miért nem tesz így?” „És ha megöregszem, vagy tudja fene?” – kérdezte Ginsberg. „Maga kedves ember – mondta a doktor –, mindig talál olyanokat, akik szeretni fogják.” Sorsdöntő szavak. „Egyszóval engedélyt adott nekem arra, hogy szabad legyek, és ne törődjek a következményekkel” – summázta e beszélgetést Ginsberg. „Enyém a tett, / A következményekhez semmi közöm” – ez a megfogalmazás Shelley hősnőjének, Beatrice Cencinek a változata, amikor elhatározza, hogy megöli vérfertőző, szörnyeteg apját.

Ettől a perctől Ginsberg elkötelezve érezte magát a feketék, a feministák, majd a vietnami háború ellenzői iránt is. A kábítószer-fogyasztók ellen folytatott rendőri hadviselést éppúgy megvetette, mint a vallásszabadság vagy a véleménynyilvánítás szabadsága ellen rendőri eszközökkel folytatott háborúságot. A kommunista rendszerek és a dél-amerikai diktatúrák ellenzéke érezhette rokonszenvét. Kiállt a bárhol élő nyomoroncok, a harmadik világ kizsároltjai mellett. A kisebbségi sors vállalása kifinomította és kitágította érzékenységét, pátosának összecserélhetetlen, csak rá jellemző tartalmat adott.

Hetvenötödik születésnapján hadd idézzem fel egyik vele kapcsolatos emlékemet. Ha Magyarországra jött, nálam lakott. Egy ízben, '93-ban egy szép estén vendégeink után jókedvűen elmosogattunk. Erről az eseményről egy haikut írt, amely máig ott díszlik falamon. Magyar fordítása megtalálható válogatott verseinek 1996-os gyűjteményében, a *Halál van Gogh fülére!*-ben: „Vár rád a Magyar-Amcsi Antifasiszta Mosogató Klub.” Ez a klub nem oszlik fel, míg ügyeibe beleszólhatok.